

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО
ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ / ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Відповідно до Розпорядження №56 від 15.05.2024 р., з 20 по 24 травня 2024 року було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу за II семестр 2023-2024 навчального року, у розрізі кожної навчальної дисципліни.

Опитування проводилось відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», на виконання п. 4.4 положення «Про освітні програми в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 5.2 положення «Про гаранта освітньої програми, групу забезпечення спеціальності та проектну групу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 2.3 положення «Про внутрішню систему забезпечення якості освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Було опитано студентів всіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Підприємництво та торгівля». Усі студенти навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнесу».

В опитуванні взяли участь 89,2% усіх студентів 1-4 курсів навчання, тому вибірка охоплення є цілком достатньою.

Опитування було проведено з використанням Гугл-форм, при збереженні абсолютної анонімності учасників опитування, без ідентифікації чи персоніфікації респондента, з метою уникнення впливу на респондентів.

Представлені в анкеті питання, розроблені за участі практичного психолога Полтавської політехніки, і, відповідно до змісту, передбачали виставлення бальної оцінки, позитивної чи негативної оцінки, а також можливості надавати власні коментарі по кожній дисципліні.

Студенти мали доступ до опитування протягом усього часу, відповідно до терміну проходження опитування, без прив'язки до IP-адрес доступу чи інших обмежень, які б могли чинити вплив на об'єктивність відповідей студентів.

Таким чином результати опитування правомірно вважати релевантними, добросовісними та неупередженими, тому отримані результати цілком відображають фактичний рівень задоволеності якістю освітнього процесу.

Перелік питань, якій був в опитувальнику для респондентів, наведений у таблиці 1.

Перелік питань наданих для опитування респондентам

№ з/п	Питання	Форма відповіді
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	Так/Ні
2	Чи вважаєте Ви, що зміст навчальної дисципліни є корисним для подальшої професійної діяльності за спеціальністю?	Так/Ні
3	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	Так/Ні
4	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Так/Ні
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?	Так/Ні
6	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсів роботи, проекти, доповіді, реферати)?	Так/Ні
7	Оцініть наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни	Шкала від 1 до 10
8	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	Так/Ні
9	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням	Шкала від 1 до 10
10	Що б Ви порадили змінити чи удосконалити для поліпшення якості навчання з даної дисципліни?	Поле для відповіді

Розподіл відповідей було обраховано та узагальнено у відсотковому співвідношенні за рівнем задоволеності (для питань з двома варіантами відповіді) та середньозваженим рівнем задоволеності (для питань де застосовувана оціночна шкала). Таким чином, у підсумку задоволеність якістю освіти визначалась виключно по «високому» рівню. Індивідуальні коментарі респондентів приймалися до уваги при аналізі результатів, проте не могли бути відображені в інтегральних оціночних показниках.

Відповідно за результатами проведеного опитування студентів 1-4 курсів

загальний показник задоволеності якістю навчання склав 89,90%. Узагальнений результат опитування респондентів за кожним з 10 представлених питань (окрім власних коментарів по дисциплінам) по студентам з 1-го по 4-й курси представлено у таблиці 2.

Таблиця 2.

Результат опитування студентів спеціальності 076 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу»

№ п/п	Зміст питання	Рівень задоволеності, %
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	89,15
2	Чи вважаєте Ви, що зміст навчальної дисципліни є корисним для подальшої професійної діяльності за спеціальністю?	93,14
3	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	96,85
4	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	95,40
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?	86,93
6	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсіві роботи, проекти, доповіді, реферати)?	81,82
7	Оцініть наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни	86,05
8	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	94,82
9	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням	84,99

За результатами опитування по освітньому рівню «бакалавр» студенти практично з усіх питань відмічають високий рівень задоволеності якістю навчання. Так на думку респондентів по питанню 9 середньозважений показники високої

якості викладання склав 84,99%. Знову ж таки, коментуючи дисципліни студенти відзначають наступне:

- дисципліна викладається добре, зауважень немає;
- все добре, нічого міняти не потрібно;
- цікавий і корисний предмет, потрібний для обраної спеціальності;
- потрібна дисципліна, все подобається;
- предмет важливий, викладач професійно володіє матеріалом;
- інші аналогічні коментарі.

Результати опитування респондентів за кожним з 9 представлених питань (окрім індивідуальних коментарів по дисциплінам) у розрізі окремих курсів представлено у таблиці 3.

Таблиця 3.

Результат опитування студентів спеціальності 076 першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу» у розрізі курсів

№ п/п	Зміст питання	Рівень задоволеності, %			
		1-й курс	2-й курс	3-й курс	4-й курс
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	96,88	77,09	84,87	97,78
2	Чи вважаєте Ви, що зміст навчальної дисципліни є корисним для подальшої професійної діяльності за спеціальністю?	93,13	85,42	94,01	100,00
3	Чи пояснив викладач на першому занятті критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною?	100,00	91,67	95,72	100,00
4	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	99,38	88,20	94,01	100,00
5	Чи використовував викладач методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо?	89,40	78,48	82,04	97,78
6	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (курсів роботи, проекти, доповіді, реферати)?	85,02	68,76	73,49	100,00
7	Оцініть наскільки якісний та зручний для використання дистанційний курс навчальної дисципліни	86,75	87,65	75,36	94,43
8	Чи стикалися Ви з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів під час вивчення навчальної дисципліни? (списування, академічний плагіат, фальсифікація)	96,27	94,44	97,43	91,12

9	Оцініть, наскільки рівень викладання дисципліни відповідав Вашим очікуванням	84,04	81,69	78,93	95,32
В середньому по курсу		92,32	83,71	86,21	97,38

Як відображають результати опитування, рівень задоволеності якістю освітнього процесу коливається відповідно до курсів навчання, від 92,32% по першому курсу навчання, до 97,38% по четвертому курсу навчання, другий та третій курси відповідно 83,71% та 86,21%. Детальний аналіз відповідей та співставлення змісту навчальних планів показало, що такі коливання цілком закономірні в силу ряду чинників освітнього процесу:

- появою з другого курсу індивідуальних навчальних завдань (курсіві та розрахункові роботи);
- збільшенням частки дисциплін циклу професійної підготовки (також починаючи з другого курсу навчання);
- появою дисциплін вільного вибору з другого курсу навчання, які формують індивідуальну освітню траєкторію і не завжди відповідають фаховим компетентностями, передбачених освітньою програмою;
- академічною і суспільною соціалізацією здобувачів вищої освіти протягом навчання, а відповідно й зростанням категоричності суджень;
- набуттям глибшої професійної компетенції щодо обраної спеціальності (на четвертий курс навчання), повним розумінням професійних задач майбутнього фахівця, та змістовності академічної освіти.

Таким чином, в цілому рівень задоволеності здобувачів якістю освітнього процесу слід вважати високим, а коливання рівня задоволеності по курсам цілком нормальним. Також обрахунки за допомогою статистичних показників відобразили наступне:

- коливання групових дисперсій – в межах випадкової похибки;
- середньоквадратичне відхилення по узагальненому результату - 5,3%;
- варіація по узагальненому результату – 5,9%;
- варіації по курсам опитування – не перевищували 8%.

Тому оцінки рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом, отримані за результатами опитування є цілком адекватними.

Аналіз відповідей респондентів по окремим складовим забезпечення щодо задоволеності якістю освітнього процесу показав наступне.

Питання опитувальника відображають різні аспекти освітнього процесу. Стосовно рівня задоволеності здобувачами актуальністю отримуваних знань, та їх відповідності вимогам сучасного професійного середовища, то респонденти своїми відповідями підтверджують сучасність і актуальність змісту освітніх компонент ОПП «Економіка бізнесу». Так по питанню 1, стосовно того чи є зміст дисципліни актуальним і сучасним, загальний рівень задоволеності відображає 89,15%, а у

розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 96,88%;
- 2-й курс – 77,09%;
- 3-й курс – 84,87%;
- 4-й курс – 97,78%.

По питанню 2, стосовно того, чи є дисципліна корисною для майбутньої професійної діяльності, то загальний рівень задоволеності відображає 93,14%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 93,13%;
- 2-й курс – 85,42%;
- 3-й курс – 94,01%;
- 4-й курс – 100%.

Для кращої наочності, графічно дані результати опитування представлені на рисунку 1.

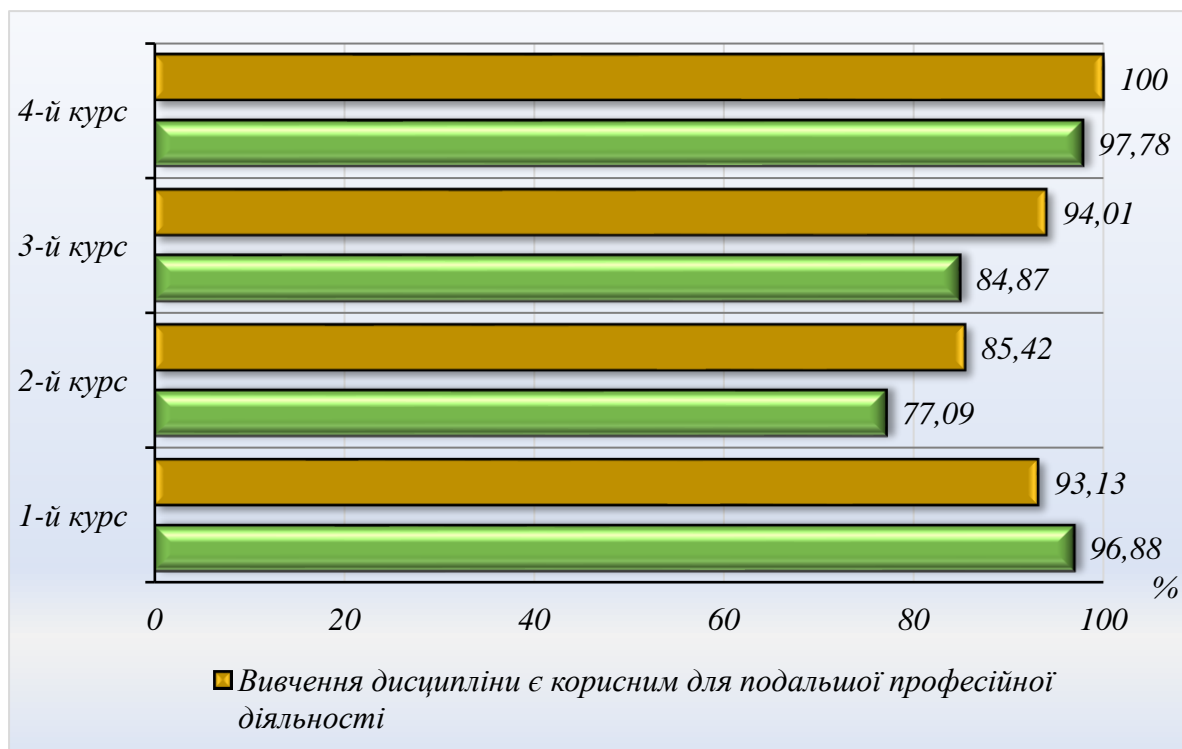

Рисунок 1 – Задоволеність рівнем актуальності та корисності дисциплін за ОПП «Економіка бізнесу» у 2-му півріччі 2023-2024 н.р.

Стосовно задоволеності здобувачами організації та дотриманням вимог з вивчення навчальних дисциплін, відповідно до законодавства про вищу освіту, положень Полтавської політехніки «Про організацію освітнього процесу», «Про семестровий контроль» та інших положень що регламентують освітній процес, то респонденти також відзначають цілком високий рівень. Про це свідчить аналіз результатів за питаннями 3 та 4. Так по питанню 3, стосовно доведення інформації щодо критеріїв, порядку, форм та строків проведення поточного та підсумкового

контролю знань за дисципліною, то загальний рівень задоволеності склав 96,85%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 100,00%;
- 2-й курс – 91,67%;
- 3-й курс – 95,72%;
- 4-й курс – 100,00%.

По питанню 4, стосовно неупередженого, об'єктивного та прозорого оцінювання знань з дисципліни, то загальний рівень задоволеності відображає 95,40%, а у розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 99,38%;
- 2-й курс – 88,20%;
- 3-й курс – 94,01%;
- 4-й курс – 100,00%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 2.

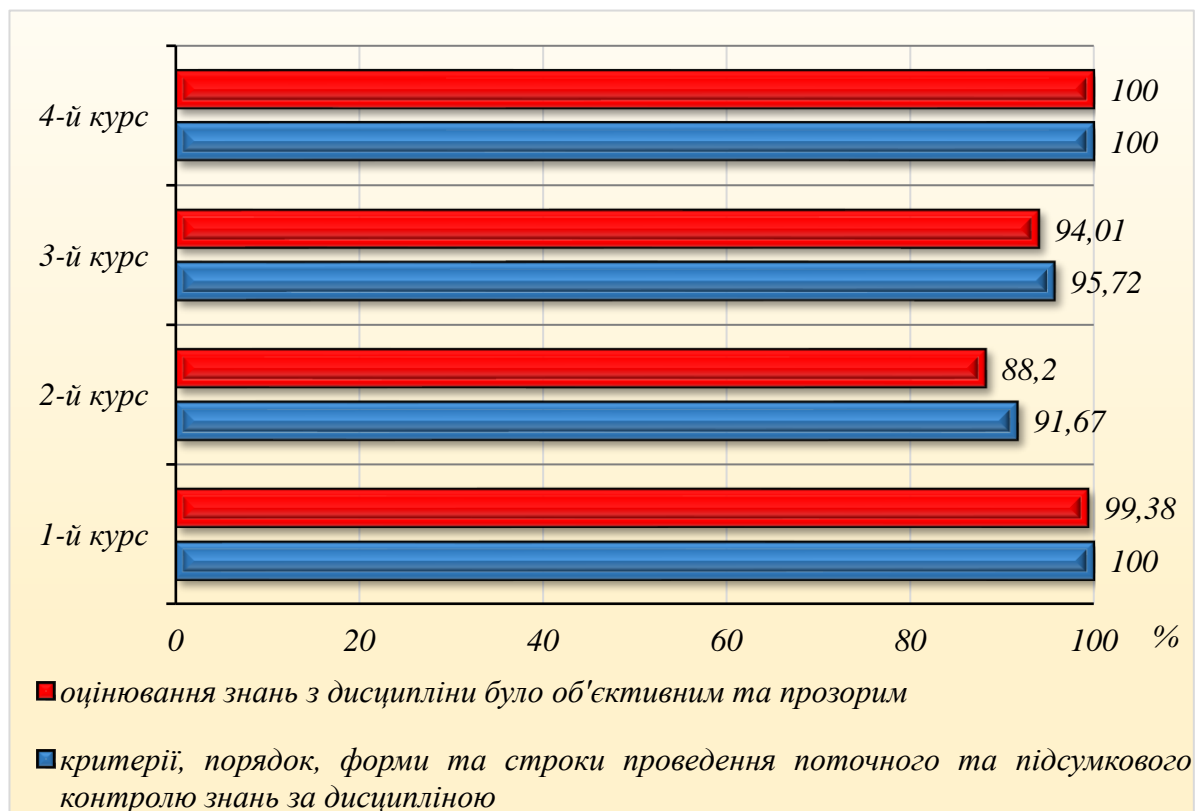

Рисунок 2 – Задоволеність організації вивчення навчальних дисциплін за ОПП «Економіка бізнесу» у 2-му півріччі 2023-2024 н.р.

Стосовно забезпечення засад студентоцентрованого підходу в освітньому процесі, то респонденти відзначають цілком високий рівень задоволеності. Так по питанню 5, стосовно методик, які використовує викладач для розвитку соціальних навичок, то загальний рівень задоволеності склав 86,93%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 89,40%;
- 2-й курс – 78,48%;
- 3-й курс – 82,04%;
- 4-й курс – 97,78%.

Таким чином рівень задоволеності доволі високий, але в той же час окремі респонденти відзначають у коментарях певні зауваження по окремим дисциплінам, як-то:

- більше виконувати завдань у вигляді ділових ігр;
- розглядати матеріал на прикладі практичних кейсів;
- відійти від читання рефератів кожен пару;
- урізноманітнити проведення занять завданнями реальних практичних ситуацій;
- інші схожі коментарі.

Тому проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» акцентує на даних зауваженнях, щодо перегляду змісту робочих програм тих навчальних дисциплін, які отримали критичні відгуки здобувачів вищої освіти щодо застосування тих методик, які сприяють розвитку соціальних навичок (soft skills) у студентів.

Стосовно забезпечення принципів академічної свободи в освітньому процесі, то респонденти також відзначають доволі високий рівень задоволеності. По питанню 6, стосовно можливостей обирати тематику індивідуальних завдань чи пропонувати власну (з відповідної дисципліни), то загальний рівень задоволеності відображає 81,82%, а у розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 85,02%;
- 2-й курс – 68,76%;
- 3-й курс – 73,49%;
- 4-й курс – 100,00%.

Слід взяти до уваги, що виконання індивідуальних завдань також може передбачатись за визначеними варіантами, але за загальною методологією виконання. Таким чином це також забезпечує для здобувачів набуття компетентностей та програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою та відповідно робочою програмою навчальної дисципліни. Тому дані значення оцінки рівня задоволеності є прийнятними.

Також проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» відзначає важливість реалізації принципів академічної свободи студентів, оскільки саме індивідуальні навчальні завдання здатні якісно формувати для здобувачів вищої освіти і hard skills, і soft skills одночасно а тому систематично переглядає структуру і зміст індивідуальних навчальних завдань по дисциплінам, де по даному питанню рівень задоволеності показує як значно нижче середнього.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 3.

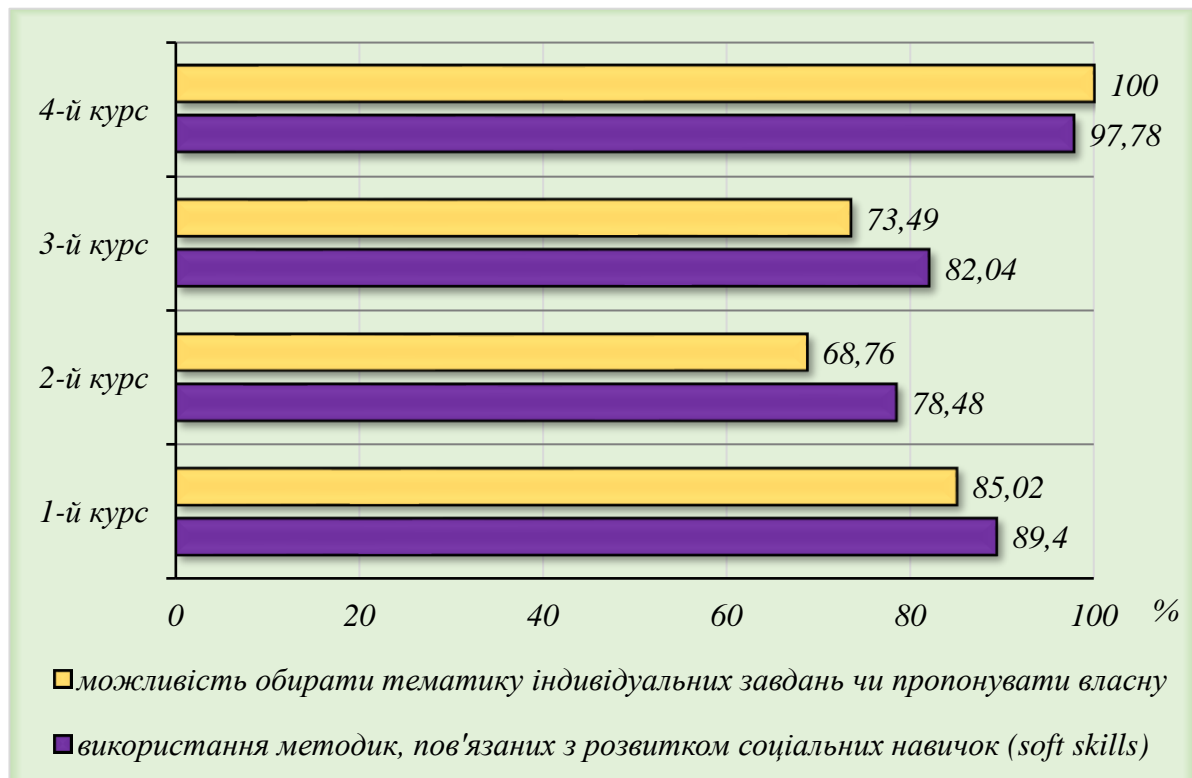

Рисунок 3 – Студентоцентрованість та академічна свобода за ОПП «Економіка бізнесу» у 2-му півріччі 2023-2024 н.р.

Стосовно забезпечення студентів технічними засобами навчання, і в першу чергу наповненням дистанційних курсів дисциплін, то респонденти теж відзначають високий рівень задоволеності. Так по питанню 7, стосовно того наскільки якісним та зручним для використання на думку здобувачів є дистанційний курс кожної навчальної дисципліни, то загальний рівень задоволеності склав 86,05%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 86,75%;
- 2-й курс – 87,65%;
- 3-й курс – 75,36%;
- 4-й курс – 94,43%.

Разом з тим, респонденти поставили по деяким дисциплінам задоволеність доволі нижче середнього по курсу опитування. Це стосується дисциплін циклу загальної підготовки. Тому проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» при перегляді стану розроблення дистанційних курсів та їх наповнення навчально-методичним матеріалами, приймає до відома ці оцінки та зверне увагу на проблеми, на які вказали студенти під час опитування. Проте в цілому, як свідчать загальні оцінки, розроблення і підтримання актуальності, а також функціональність використання дистанційних курсів навчальних дисциплін підтримується на належному рівні.

Важливим аспектом оцінювання якості підготовки є дотримання академічної доброчесності, виявлення і подолання випадків її порушення, недопущення прояву таких негативних явищ як списування, плагіат, фальсифікація, тощо. Принципи

академічної доброчесності закладені в організацію освітнього процесу, їх дотримання регламентуються чинним освітнім законодавством України, а в Полтавській політехніці всі студенти та науково-педагогічні працівники діють в рамках «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури». Так по питанню 8, стосовно прояву випадків порушення академічної доброчесності за дисципліною, то загальний рівень задоволеності склав 94,82%, а у розрізі курсів підготовки значення були:

- 1-й курс – 96,27%;
- 2-й курс – 94,44%;
- 3-й курс – 97,43%;
- 4-й курс – 91,12%.

Таким чином, можна відзначити, що принципи академічної доброчесності забезпечуються на високому рівні.

По питанню 9, стосовно відповідності рівня викладання дисципліни власним очікуванням студентів, то загальний рівень задоволеності відображає 84,99%, а у розрізі курсів підготовки значення склали:

- 1-й курс – 84,04%;
- 2-й курс – 81,69%;
- 3-й курс – 78,93%;
- 4-й курс – 95,32%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування для кращої наочності відображено на рисунку 4.

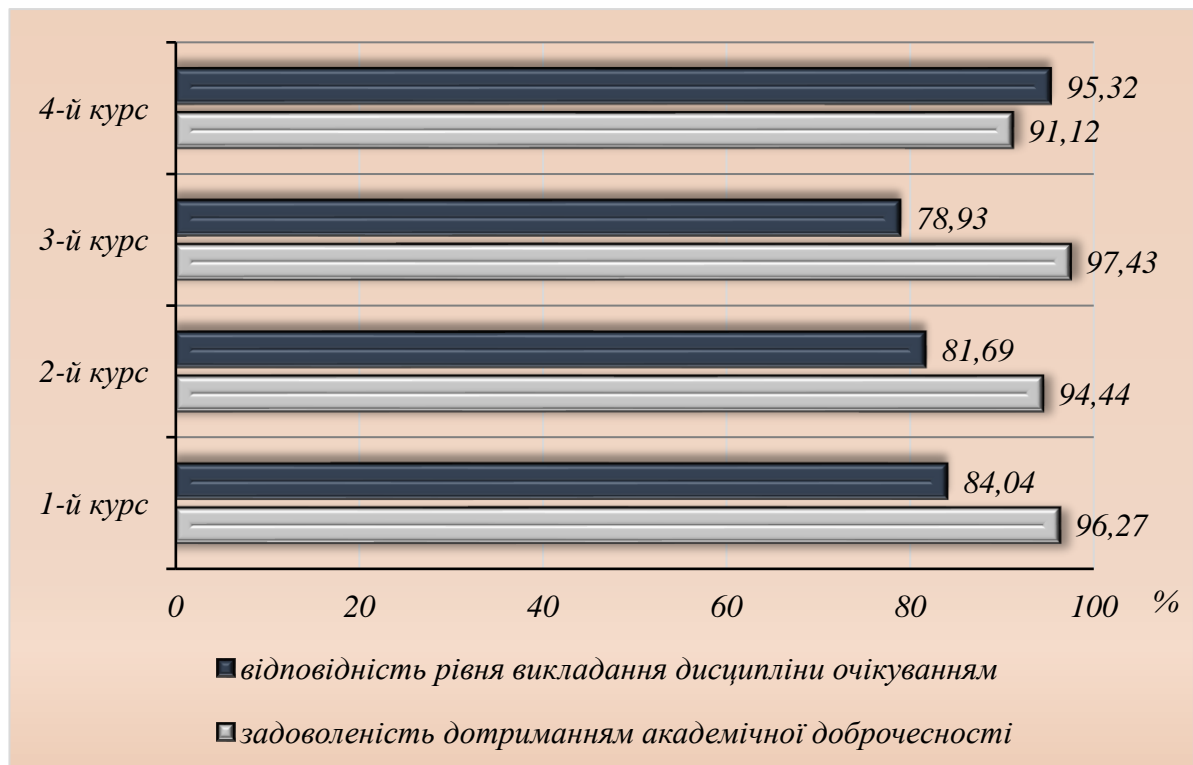

Рисунок 4 – Доброчесність та відповідність очікуванням за ОПП «Економіка бізнесу» у 2-му півріччі 2023-2024 н.р.

Отже, підсумовуючи аналіз опитування по першому рівню вищої освіти студентів спеціальності 076 за ОПП «Економіка бізнесу», правомірно зробити висновок, що отримані результати в цілому відображають доволі високий рівень задоволеності якістю освітнього процесу. Разом з тим, отримані результати будуть взяті до уваги при підготовці до нового 2024-2025 навчального року, зокрема при розгляді робочих програм навчальних дисциплін. Наведені оцінки та окремі коментарі здобувачів акцентують увагу на наступному:

1) для дисциплін, що отримали значення рівня задоволеності нижче середніх стосовно актуальності знань і відповідності професійним критеріям – перегляд тематичного змісту цих дисциплін, а також форм навчально-методичних матеріалів;

2) для дисциплін що отримали значення задоволеності нижче середніх за формуванням у здобувачів soft skills – перегляд методів навчання, форм виконання та представлення результатів індивідуальних навчальних завдань;

3) для дисциплін отримали значення задоволеності нижче середніх за якістю викладання – перегляд структури навчального курсу у розрізі забезпечення якості формування компетентностей та формування програмних результатів навчання;

4) для дисциплін, які мають окремі зауваження та недоліки висловлені в особистих коментарях – з'ясування підстав та розгляд причини виникнення такого відгуку.

Дані результати опитування студентів довести до відома усіх НПП кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, обговорити на засіданні кафедри та розмістити на сторінці кафедри для публічного ознайомлення усіх зацікавлених сторін.